

GELECEĞİN MÜZİK ÖĞRETİM ELEMANLARININ YETİŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR MODEL PROGRAM

Yard. Doç. Dr. Belir Tecimer Kasap*

Giriş

Türkiye'deki üniversitelerin, eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin, müzik eğitimi anabilim dalları, lisans programında geleceğin müzik öğretmenlerini yetiştirmenin yanı sıra, lisansüstü programlarda geleceğin müzik öğretim elemanlarını yetiştirme görevini de yerine getirmektedir.

Lisans düzeyindeki müzik öğretmeni yetiştirme programının başarılı olması, büyük ölçüde bu programda eğitim verecek öğretim elemanlarının yeterli bir düzeyde yetiştirilmeleri ile doğru orantılıdır. Lisans programında yer alan müzik alanı derslerine uzman yetiştirmek, yüksek lisans ve doktora programlarının amacıdır. Buna göre, müzik eğitimi lisans programlarını yürütecek olan geleceğin müzik öğretim elemanlarının oldukça özel ve etkili bir lisansüstü eğitimden geçme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinde mevcut olan müzik öğretmenliği alanındaki yüksek lisans ve doktora programları incelendiği zaman, birbirlerinden büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Oysaki, Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından belirlenen tek tip bir müzik öğretmenliği lisans programı mevcuttur. Bu program ideal bir müzik öğretmenliği programından uzaklaşmış bir programdır. Ancak, yinede bu programı yürütecek olan geleceğin müzik öğretim elemanlarının, programda içerilen temel müzik alanlarını hedefleyen, nitelikli, kapsamlı ve birbirlerine benzer programlarda eğitilmesi önem kazanmaktadır. Bunun ötesinde, küreselleşmenin sonucunda artık dünya küçülmekte ve ülkeler arasındaki öğrenci değişim programları ile bütün dünyada benzer eğitim ve öğretim standartları oluşturulmakta ve aynı kredi ve ders saatleri sistemi benimsenmektedir. Buradan, dünya standartlarına yükseltilmiş bir "öğretim elemanı yetiştirme programı" oluşturma gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Ancak, bu bildirinin yazarı, her ülkenin eğitim-öğretim program içeriğinde kültürel değerler ve güncel ihtiyaçlar açısından farklılıklar olması gerektiğine inanmaktadır.

Bu bildiri ile geleceğin müzik öğretim elemanlarının yetiştirilmesi üzerine bir model program sunulacaktır. Lisans programlarında eğitim öğretim sunacak olan geleceğin öğretim elemanlarının, müzik öğretmenliği programına uygun alanlarda, ancak oldukça kapsamlı bir programda yetiştirilmeleri şu andaki çalışmanın amaçları arasındadır. Lisans programlarının gelecekte değiştirilebileceği gözönüne alınarak, müzik öğretmenliği programında eksik olan derslerin eğitimine de bu model lisansüstü programlarda yer verilmiştir.

---

* Hacettepe Üniversitesi, Devlet Konservatuarı

Model programların hazırlanma süreci öncesinde YÖK'ün hazırlamış olduğu müzik öğretmenliği lisans programı ile programlarına ulaşılabilen Abant İzzet Baysal, Dokuz Eylül, Gazi ve Marmara Üniversiteleri'nin yüksek lisans ve doktora programları ile Uludağ Üniversitesi'nin yüksek lisans programı incelenmiştir. Bunun yanı sıra, bütün dünyada örnek alınan önemli Amerikan üniversitelerinin müzik öğretmenliği ve lisansüstü eğitim programları da incelenmiş ve bir senteze varılarak Türkiye şartlarına ve ihtiyaçlarına uygun yüksek lisans ve doktora eğitimi model programları hazırlanmıştır.

Bu çalışmada, önce Türkiye'deki üniversitelerdeki mevcut müzik eğitimi lisans programı ve müzik öğretmenliği yüksek lisans ve doktora programları incelenecek, daha sonra ise hazırlanan model "müzik eğitiminde yüksek lisans ve doktora programları"na yer verilecektir.

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARI

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

YÖK tarafından hazırlanan müzik öğretmenliği lisans programı müzik alanında genel olarak, çalgı eğitimi, ses eğitimi, müzik teorisi, müzik tarihi ve müzik eğitimi alanlarını içermektedir. (MEAD Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, 2005). Bu alanlardaki dersler Tablo 1. de verilmiştir.

TABLO 1. Müzik Öğretmenliği Lisans Programı

ÇALGI EĞİTİMİ	SES EĞİTİMİ	MÜZİK TEORİSİ	MÜZİK TARİHİ	MÜZİK EĞİTİMİ
Piyano	Birey.ses eğit.	Müzik teorisi ve işitme eğitimi	Müzik tarihi	Müzik kültürü
Çalgı eğitimi	Top.ses eğit.	Eğt.müz. besteleme		Özel öğr. yöntem.
Ork./oda müziği	Koro	Türk halk müziği		Okul deneyimi
Ork/oda müz.yönet.	Koro yönet.	Türk sanat müziği		Okul bandosu
Eşlik		Güncel/pop müzik		Okul çalgıları
Elekt.org eğitimi				Oyun, dans, müzik

Bu program, genel olarak günümüzde ihtiyaç duyulan ideal müzik öğretmenliği programından oldukça uzaklaşmış bir programdır. Bu programın yeniden geliştirilmesi ve dünya standartlarına yükseltilmesi gerekmektedir. İleride yapılacak olması ümit edilen program geliştirme çalışmalarında, müzik öğretmenliği program kapsamındaki bu beş müzik alanının "alt açılımlarının" doğru yapılması ve ders içeriklerinde "kalitenin" öncelikli olması kaçınılmazdır. Ayrıca, eğitim fakültelerine bağlı olan müzik eğitimi anabilim dallarının daha

doğru bir adlandırma ile “müzik öğretmenliği bölümü” adı altında yeniden oluşturulması gerekmektedir.

Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans Programları

Türkiye’deki üniversitelerde YÖK’ün belirlediği şekilde tezli veya tezsiz yüksek lisans programları uygulanmaktadır. Tezli yüksek lisans programının amacı, öğrencinin bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamaktır. Bu program, dersler, bir seminer dersi ve tez çalışmasından oluşur. Tezli yüksek lisans programını tamamlama süresi dört yarıyıldır (Yüksek Öğretim Kurulu, 2005).

Tezsiz yüksek lisans programının amacı ise, öğrenciye mesleki konuda derin bilgi kazandırmak ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermektir. Bu program ders ve dönem projesi dersinden oluşur. İlgili senato tarafından belirlenen esaslara bağlı olarak tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterli sınavı uygulanabilir. Bu programı tamamlama süresi en fazla altı yarıyıl olarak belirlenmiştir (Yüksek Öğretim Kurulu, 2005).

Müzik eğitimi alanındaki yüksek lisans programlarını incelediğimiz zaman, bu programların tezli programlar olduğunu görmekteyiz. Yukarıda verilen tezli yüksek lisans programı tanımına göre, müzik eğitiminde yüksek lisans programının amacı, öğrencinin müzik eğitimi alanında bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme ve yorumlama yeteneğini kazanmasını sağlamak olacaktır.

YÖK’ün belirlediği bu tanımdan yola çıkarak, müzik öğretmenliği yüksek lisans programlarında, müzik gibi bilimsel çalışmaların yanı sıra, uygulama gerektiren bir alanda, sadece bilimsel çalışmaların yapılması hedeflenmektedir. Oysaki, müzik alanındaki yüksek lisans programlarının tanımında, müzik eğitimcilerinin araştırma yapma tekniklerini öğrenmelerinin yanı sıra, profesyonel yeteneklerini ve algılamalarını geliştirmelerini, çağdaş öğretim yaklaşımlarını ve tekniklerini öğrenebilmelerini, müzik materyallerini inceleyebilmelerini ve program geliştirme tekniklerini öğrenebilmelerini sağlayabilmek de amaçlanmalıdır (University of Oklahoma, 2006).

Türkiye’deki üniversitelerin mevcut müzik öğretmenliği yüksek lisans programları incelendiğinde, kurumlar arasında büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Programlar genel olarak performans, pedagoji, müzik eğitimi, müzik teorisi, araştırma teknikleri alanlarında dersler sunmaktadırlar. Ancak, hiç bir programda müzik tarihi alanında ders içerilmemiştir. Bazı derslerin hangi amaçla program içerisinde yer aldığı akıllarda soru işareti bırakırken, lisans programlarını doğrudan hedefleyen temel müzik ders çeşitlerinin ve saatlerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Bu eksikliklerden dolayı öğrenci kendi alanında uzmanlaşmamaktadır.

Ders adlandırmalarında ise ilginç yaklaşımlarla, örneğin performans alanında, anaçalgı eğitimi, ileri anadal eğitimi gibi veya müzik teorisi alanında armoni, ileri armoni, duyarak algılama ve müziksel yazma gibi derslerin programlarda yer aldığını görmekteyiz. Oysaki, temel müzik alanlarındaki dersler sade isimlerle ve daha geniş kapsamlı olarak programlarda yer alabilirler. Bunların ötesinde, yüksek lisans programlarında içerilmesi gereken alanlar ve doğru seçilmiş temel derslerin yanı sıra, doğal olarak bu derslerin içeriği, kalitesi ve hangi öğretim elemanlarının bu dersleri yürüteceği de bu programların başarısında önemli yer tutan öğelerdir.

Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan çeşitliliğe rağmen, yüksek lisans programları sadece tek bir başlık altında-“müzik öğretmenliği” adı ile sınırlandırılmaktadır. Ancak, programların uygulanmasında tek bir başlık altında, gizli bir alan çeşitliliği olduğu görülmekte ve öğrenciler kendi anadallarına bağlı olarak birbirlerinden farklı dersler almaktadırlar. Bu gizliliğin ortadan kaldırılarak farklı alt başlıklar altında, doğrudan program çeşitliliğine gitmek, geleceğin öğretim elemanlarının seçtikleri alanlarda daha iyi uzmanlaşmalarını sağlayacaktır. Bunun ötesinde, programa “müzik öğretmenliği” adının verilmesi, hedeflenen programı doğru tanımlayamamaktadır. Yüksek lisans programları için daha doğru olan adlandırma “müzik eğitimi” olmalıdır.

Müzik Öğretmenliği Doktora Programları

Doktora programının amacı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, eğitime yönelik yeni gelişmeleri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneği kazandırmaktır. Doktora programını tamamlama süresi sekiz yarıyıldır ve program ders, yeterli sınavı, tez önerisi ve tez çalışmasından oluşur. Doktora çalışması sonucunda hazırlanacak tezin;

bilime yenilik getirme,

yeni bir bilimsel yöntem geliştirme

bilinen bir yöntemi yeni bir alana uygulama

niteliklerinden birini yerine getirmesi gerekir (Yüksek Öğretim Kurulu, 2005).

Yukarıda verilen doktora programı tanımına göre, müzik eğitimi alanındaki doktora programında, müzik eğitimi alanında araştırma yapma, müzik eğitimine yönelik yeni gelişmeleri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneğini kazandırmak hedeflenmektedir. Müzik eğitimi alanında doktora programının amacı yukarıda belirlenen hedeflerin yanı sıra, öğrencilerin profesyonel yeteneklerini ve algılamalarını geliştirmelerini sağlamak, müzik eğitimi, öğretimi ve müzisyenlik alanlarında uzmanlaşmak ve profesyonel anlamda problemlere çözümler getirmek de olmalıdır (University of Oklahoma, 2006).

Müzik eğitimi anabilim dallarında, doktora programları, yine yüksek lisans programlarında yapılan yanlış bir adlandırma ile sunulmaktadır. Programlar, sadece tek bir başlık altında-“müzik öğretmenliği doktora programı” adı ile sınırlandırılmaktadır. Yine, bu programların uygulanmasında tek bir başlık altında, gizli bir alan çeşitliliği olduğu görülmekte ve öğrenciler kendi anadallarına bağlı olarak birbirlerinden farklı dersler almaktadırlar. Bunun yanı sıra “müzik öğretmenliği doktora programı” adı hedeflenen programı doğru tanımlayamamaktadır. Olması gereken doğru adlandırma “müzik eğitiminde doktora programı”dır.

Türkiye’deki müzik öğretmenliği doktora programlarında genel olarak performans, pedagoji, müzik teorisi, müzik eğitimi, araştırma teknikleri ve teknoloji alanlarında eğitim verilmektedir. Sadece bir programın seçmeli olarak müzik tarihi alanında ders sunduğu görülmüştür. Yine bazı derslerin neden program içerisinde yer aldığı akıllarda soru işareti bırakmaktadır. Ayrıca, lisans programlarını doğrudan hedefleyen temel müzik derslerinin programlarda yer almadığı veya bazı temel derslerin çeşitlerinin ve saatlerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Ders adlandırmalarında ise ilginç yaklaşımlarla, örneğin performans alanında, anaçalgı eğitimi, ileri anadal eğitimi veya seslendirme/yorumlama gibi veya müzik teorisi alanında armoni, ileri armoni, tarihsel gelişim içerisinde ileri armoni gibi çeşitli başlıklar altında derslerin yer aldığını görmekteyiz. Oysaki, bu dersler sade isimlerle ve daha geniş kapsamlı olarak programlarda yer alabilirler. Doktora programlarının başarılı sonuçlar vermesinde, programlarda içerilen dersler, bu derslerin içerikleri, kalitesi ve derslerin o alan ile ilgili uzman öğretim elemanları tarafından verilmesi de önemli etkenlerdir.

Türkiye’de müzik alanında son 20 yılda pek çok araştırma yapılmıştır (Yüksek Öğretim kurulu, 2006) ve pek çok araştırma ise halen sürdürülmektedir. Müzik eğitimi alanında yapılmış olan bu araştırmalar, alan içerisinde pek çok soruna çözüm getirmiştir. Ancak, keşfedilmesi ve çözüm getirilmesi gereken pek çok konu halen araştırılmayı beklemektedir. Müzik eğitimi alanındaki gelişmeler, kapsamlı olarak yapılacak yeni araştırmalara bağlıdır. Akademisyenler, problemleri tanımlayabilmeli ve çalışmalarını kendilerinden önce gelen çalışmalara dayandırmalıdır. Böylece, müzik eğitimi alanındaki bilgi, farklı enstitülerdeki araştırmacıların yaptığı bireysel araştırmalar ile daha çok genişleyecektir (Colwell, 1991).

MÜZİK EĞİTİMİNDE MODEL YÜKSEK LİSANSVE DOKTORA PROGRAMLARI

Yüksek lisans ve doktora model programlarının adı “Müzik Eğitiminde Yüksek Lisans Programı” ve “Müzik Eğitiminde Doktora Programı” olarak adlandırılacaktır. Her iki programda uzmanlık alanlarına göre çeşitliliğe gidilerek alt ana başlıklar eklenmiştir. Programlarda yer alan sekiz uzmanlık alanı şunlardır:

Çalgı eğitimi

Ses eğitimi

Oda müziği/orkestra yönetimi

Koro yönetimi

Müzik teorisi

Müzik tarihi

Müzik eğitimi

Okul öncesi müzik eğitimi

Buna göre, programların başlıkları örneğin, “Müzik Eğitiminde Çalgı Ağırlıklı Yüksek Lisans Programı” veya “Müzik Eğitiminde Müzik Teorisi Ağırlıklı Doktora Programı” olarak adlandırılacaktır. Bu programlarda belirlenen alanlardaki ders isimleri ve kredileri açık bırakılmış ve bu konudaki düzenlemeler ilgili kurumlara bırakılmıştır. Bu model programların amacı, öğrencilerin hem seçtikleri uzmanlık alanlarında yeterli birer akademisyen olmalarını, hem de müzik öğretmeye yoğunlaşmalarını sağlamak olacaktır. Bunun için öğrenciye her bir programda genel olarak performans, pedagoji, müzisyenlik ve araştırmacılık becerileri kazandırılacaktır. Böylece, geleceğin akademisyenleri seçtikleri alanlarda kendilerine güvenen ve toplum içerisinde etkili bireyler olabileceklerdir.

Müzik Eğitiminde Model Yüksek Lisans Programları

Müzik eğitiminde yüksek lisans programının amacı; “geleceğin müzik eğitimcilerinin seçtikleri uzmanlık alanlarında profesyonel yeteneklerini ve algılamalarını geliştirmelerini sağlamak, çağdaş öğretim yaklaşımlarını ve tekniklerini, müzik materyallerini, program geliştirme ve araştırma yapma tekniklerini öğrenmelerine olanak tanımak” olarak belirlenmiştir. Müzik eğitiminde yüksek lisans programları aşağıda verildiği gibi yürütülecektir:

Adaylar yapılacak olan bir giriş sınavı ile belirleneceklerdir.

Çalgı ve ses eğitimi, koro ve orkestra/oda müziği yönetimi gibi performans ağırlıklı alanlardaki öğrencilerin konser ve tez yerine sadece proje çalışması yapmaları, performansa daha çok odaklanmalarını sağlayacaktır. Geriye kalan diğer programlarda ise tez yapılması önerilmektedir.

Programlarda yer alacak atölye çalışmaları ve seminerler ile geleceğin müzik eğitimcilerine belirli konularda araştırma yapabilme, büyük bir toplum önünde sunabilme ve savunabilme becerileri geleceğin müzik eğitimcilerine kazandırılacaktır.

Seçmeli dersler; müzik teorisi, müzik tarihi, literatür, eğitim teknolojileri ve müzik eğitimi alanlarından seçilebilecektir.

Müzik Eğitiminde Model Doktora Programları

Müzik eğitiminde doktora programlarının amacı, yüksek öğretim kurumlarında görev yapmak isteyen bireyleri, yüksek düzeyde eğitimci/müzişyen olarak yetiştirmektir. Bu programlarda, bireylerin seçtikleri alanlarda uzmanlaşmaları, akademik araştırma ve yayın yapmaları, müzik eğitime yönelik yeni gelişmeleri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapmaları, yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleme yeteneğini kazanmaları ve profesyonel anlamda problemlere çözümler getirmeleri sağlanacaktır. Müzik eğitiminde doktora programları aşağıda verildiği gibi yürütülecektir:

Adayların doktora programlarına giriş öncesinde, en az bir yıl müzik öğretmenliği yapma zorunluluğu olacaktır. Bu tecrübe, müzik eğitimi alanında deneyim edinmek ve alandaki problemleri görmek bakımından önem taşımaktadır.

Adaylar programlara başvururken, kendi sınıflarında verdikleri ders, koro/orkestra yönetimi, resital veya oda müziği/orkestra konserlerinin video kaydını sunacaklardır. Adayların bu performansları bir komite tarafından incelenecek ve başarılı bulunanlar yüz yüze görüşme yapmak üzere okula davet edileceklerdir. Programlara kabul edilecek adaylar yapılacak olan bir giriş sınavı ile belirlenecektir.

Doktora programlarında yer alacak derslerin seviyeleri yüksek lisans programlarına göre daha ileri düzeyde olacaktır.

Seçilecek her bir alanda öğrencilerin pedagojik uygulamalar yapmasına olanak verilecektir.

Çalgı ve ses eğitimi, koro ve orkestra/oda müziği yönetimi alanlarındaki öğrencilere resital/konser verme zorunluluğu ile sahne tecrübesi kazandırılacaktır.

Atölye çalışmaları ve seminerler ile belirli konularda öğrencilere araştırma yapabilme, büyük bir toplum önünde sunabilme ve savunabilme becerileri kazandırılacaktır.

Seçmeli dersler; müzik teorisi, müzik tarihi, literatür, eğitim teknolojileri ve müzik eğitimi alanlarından seçilebilecektir.

Dersler tamamlandıktan sonra ve tez hazırlama öncesinde öğrencilere yeterlik sınavı verilecektir.

Hazırlanacak olan tezler yüksek standartlarda bilimsel çalışmaları yansıtmalı ve varolan bilgiye önemli ölçüde katkıda bulunmalıdır. Öğrenciler, mümkün olduğunca programın başında tez konusunu belirlemeye çalışmalı ve program süresince tez önerisine materyal toplayabilmelidir.

Müzik Eğitimi Yüksek Lisans ve Doktora Programları İçerikleri

Müzik eğitiminde yüksek lisans ve doktora programlarının alt uzmanlık alanları olarak seçilen çalgı eğitimi, ses eğitimi, oda müziği/orkestra yönetimi, koro yönetimi, müzik teorisi, müzik tarihi, müzik eğitimi ve okul öncesi müzik eğitimi alanları aşağıdaki tablolarda sırasıyla verilmiştir. Öğrencilerin alması gereken alan dersleri ve diğer dersler sadece genel olarak verilmiş ve alt açılımları, ders tanımları, içerikleri ve seviyeleri kurumların tercihine bırakılmıştır.

1. Müzik Eğitiminde Çalgı/Ses Eğitimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 2. Çalgı/Ses Eğitimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Ana çalgı/Şan	Piyano (Şan öğrencileri için)
Çalgı/Ses pedagojisi	Müzik Teorisi
Çalgı/Ses eğitim müziği tarihi ve literatürü	Müzik Tarihi
Oda Müziği/Koro/Eşlik	Müzik Eğitimi
Resital/Konser	Araştırma Teknikleri
	Yük. Lis. Proje ve Doktora Tezi
	Seminer ve Atölye çalışması
	Seçmeli Dersler

2. Müzik Eğitiminde Oda Müziği/Orkestra Yönetimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 3. Oda Müziği/Orkestra Yönetimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Ana çalgı	Piyano
Oda müziği/orkestra yönetim teknikleri	Müzik Teorisi
Oda müziği/orkestra müziği tarihi/literatürü	Müzik Tarihi

Oda müziği/orkestra yönetiminin uygulaması	Müzik Eğitimi
Oda müziği/orkestra konseri	Araştırma Teknikleri
	Yük. Lis. Proje ve Doktora Tezi
	Seminer ve Atölye çalışması
	Seçmeli Dersler

Müzik Eğitiminde Koro Yönetimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 4. Koro Yönetimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Ses eğitimi	Piyano
Koro eğitimi teknikleri ve yönetimi	Müzik Teorisi
Koro müziği tarihi/literatürü	Müzik Tarihi
Koro eğitimi ve yönetiminin uygulaması	Müzik Eğitimi
Konser	Araştırma Teknikleri
	Yük. Lis. Proje ve Doktora Tezi
	Seminer ve Atölye çalışması
	Seçmeli Dersler

4. Müzik Eğitiminde Müzik Teorisi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 5. Müzik Teorisi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Müziksel işitme, okuma ve yazma	Piyano
Armoni	Müzik Tarihi
Kontrapuan	Müzik Eğitimi
Müzik formları ve eser analizi	Araştırma Teknikleri

Eğitim müziği besteleme teknikleri	Yük. Lis. Tezi ve Doktora Tezi
Türk müziği ve çokseslendirmesi	Seminer ve Atölye alışması
Eğitim teknolojileri	Seçmeli Dersler
Müzik teorisi pedagojisi	

5. Müzik Eğitiminde Müzik Tarihi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 6. Müzik Tarihi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Eski ağ müzik tarihi	Piyano
Barok-Klasik Dönem müzik tarihi	Müzik Teorisi
Romantik-ağdaş dönem müzik tarihi	Müzik Eğitimi
Türk müziği tarihi	Araştırma Teknikleri
Müzik tarihi pedagojisi	Yük. Lis. Tezi ve Doktora Tezi
	Seminer ve Atölye alışması
	Seçmeli Dersler

6. Müzik Eğitimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 7. Müzik Eğitimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Müzik eğitiminin temelleri	Piyano
Müzik eğitiminin tarihi ve felsefesi	Müzik Teorisi
Müzik eğitiminde program geliştirme	Müzik Tarihi
Müzik öğretim yöntemleri	Araştırma Teknikleri
Müzik psikolojisi ve sosyolojisi	Yük. Lis. Tezi ve Doktora Tezi
Eğitim müziği literatürü	Seminer ve Atölye alışması
Okul algıları	Seçmeli Dersler

7. Okul Öncesi Müzik Eğitimi Ağırlıklı Yüksek Lisans ve Doktora Program İçerikleri:

TABLO 8. Okul Öncesi Müzik Eğitimi Ağırlıklı

Yüksek Lisans ve Doktora Programları

ALAN DERSLERİ	DİĞER DERSLER
Çocuk gelişimi ve psikolojisi	Piyano
Çocuk eğitimi	Müzik Teorisi
Çocuk eğitiminin tarihi ve teorik temelleri	Müzik Tarihi
Çocuk, aile ve öğretmen ilişkisi	Araştırma Teknikleri
Çocuk müziği literatürü	Yük. Lis. Tezi ve Doktora Tezi
Erken yaş müzik öğret. yöntem. ve çalgıları	Seminer ve Atölye çalışması
Yaratıcı drama	Seçmeli Dersler

Zorunlu ve Seçmeli Ders Çeşitleri

Yüksek lisans ve doktora programlarında yer alacak zorunlu ve seçmeli dersler belirlenirken, temel müzik derslerinin programlarda yer almasına özen gösterilmelidir. Dersler, alanlarına göre Tablo 9 da verilen örnekler gibi çeşitlilik gösterebilirler:

Tablo 9. Müzik Alanlarına göre Ders Çeşitleri

TARİH/LİTERATÜR	MÜZİK TEORİSİ	PEDAGOJİ/ MÜZ.EĞİTİMİ	ARAŞTIRMA
Genel müzik tarihi Eskiçağ-1700 Geç Barok-Romantik Geç Rom.-Çağdaş Türk müziği tarihi	Müz. işitme/okuma/yazma Armoni Kontrapuan Türk müziği armonisi	Çalgı pedagojisi Ses pedagojisi Müz. psikolojisi Müz. sosyolojisi Türk eğitim	Müz.eğit.arast.teknik. İstatistik vb.

Çalgı eğt. literatürü	Form ve eser analizi	müziği tarihi	
Ses eğt. literatürü	Eğit.müz.best. teknik.	Okul çalgıları	
Koro müziği literatürü		Müzik öğretim yöntemleri	
Orkestra literatürü		Ölçme ve değ.	
Türk müziği literatürü		Prog.	
Eğit. müziği literatürü		Geliştirme	

Müzik Eğitimi Teknolojileri

Müzik eğitimi anabilim dallarında, yukarıda verilen programlara ek olarak “müzik eğitimi teknolojileri birimi” açılmalıdır. Geleceğin öğretim elemanlarının teknolojik gelişmelerden haberdar olması ve teknoloji destekli eğitim vermesi artık kaçınılmazdır. Açılacak olan bu teknoloji birimi, yüksek lisans ve doktora programlarına zorunlu veya seçmeli dersler sunabilecektir. Bu derslerden bazıları Tablo 10. da verilen ders örneklerinden oluşabilir.

Tablo 10. Eğitim Teknolojileri Ders Çeşitleri

Bilgisayar kullanımı-windows, word, excel, powerpoint, internet vb.
MIDI'ye giriş
Bilgisayar yazılım programları (software)
Nota yazımları
Orkestrasyon
Kayıt teknolojisi vb.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Türkiye'deki üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi bölümlerine bağlı müzik eğitimi anabilim dallarında sunulan müzik eğitimi lisans programı, günümüzde ihtiyaç duyulan ideal müzik öğretmenliği programından oldukça uzaklaşmış bir programdır. Bu program yeniden geliştirilmeli, dünya standartlarına yükseltilmeli ve “müzik öğretmenliği bölümü” adı altında yeniden oluşturulmalıdır.

2. Üniversitelerin enstitülerine bağlı olarak sunulan müzik öğretmenliği yüksek lisans ve doktora eğitim programları birbirlerinden büyük farklılıklar göstermenin yanı sıra müzik öğretmenliği lisans programını hedefleyememektedir. Lisansüstü programlar, lisans programında yer alan temel müzik alanlarında eğitim ve

öğretim sunmalıdır. Farklı kurumlardaki programlar genel olarak birbirine yakın dersler sunmalıdır.

3. Üniversitelerin müzik öğretmenliği alanındaki yüksek lisans ve doktora programları daha doğru bir adlandırma ile “müzik eğitiminde yüksek lisans programı” ve “müzik eğitiminde doktora programı” olarak değiştirilmelidir. Lisansüstü programlar, müzik eğitiminde yüksek lisans ve doktora ana başlıkları altında, uzmanlık alanlarına göre çalgı eğitimi, ses eğitimi, oda müziği/orkestra yönetimi, koro yönetimi, müzik teorisi, müzik tarihi, müzik eğitimi ve okul öncesi müzik eğitimi alanlarında ayrı ayrı programlar sunmalıdır.

4. Müzik eğitimi alanında verilecek olan lisansüstü programlar, bu çalışmada sunulan model programa göre yeniden düzenlenebilirler. Bu model programlar, uzmanlık alanlarına göre çeşitlendirilmiş ve müzik öğretmenliği ihtiyaçları hedeflenerek, kapsamlı olarak hazırlanmıştır. Bu programlarda önerilen alanlarda verilecek olan derslerin tanımları, içerikleri, kalitesi ve bu dersleri verecek olan yeterlik düzeyi uygun eğitimcilerin seçimi bu programların başarılı sonuçlar vermesinde önemli rol oynayacaktır.

5. Dünya, teknoloji ile büyük değişimlere uğramakta ve artık bazı üniversiteler internet aracılığı ile uzaktan eğitim yapmaktadır. Yaşam boyu eğitimin giderek önem kazanması yakın bir zamanda uzaktan eğitim konusunda dünyada büyük bir patlamaya yol açacaktır. (Avrupa Birliği Ülkelerinde Yükseköğretim, 2005). Müzik öğretmenlerinin ve müzik eğitimcilerinin mezuniyet sonrası eğitimleri de oldukça önemlidir. Müzik eğitimcileri için meslek içi eğitim programlarının oluşturulmasının yanı sıra, teknolojinin gücünden yararlanarak on-line forumlar oluşturulmalı ve uzaktan eğitim ile meslek içindeki eğitimciler yalnız bırakılmamalıdır.

6. İnternet aracılığı ile müzik alanında uzaktan eğitim imkanları sağlamak, müzik eğitimcilerinin yanı sıra müzisyenler ve müzikseverlerin yaşam boyu eğitimlerine de katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans ve Doktora Programları.
<http://www.sbe.ibu.edu.tr/sbe/programlar/muz.htm> (03/04/2006).

Arizona State University. <http://music.asu.edu/academics/graduate.htm>
(01/04/2006).

Avrupa Birliği Ülkelerinde Yükseköğretim.
<http://www.yok.edu.tr/egitim/avrupa.doc> (08/12/2005).

Columbia University Teachers College, Department of Arts & Humanities.
<http://www.tc.edu/a&h> (01/04/2006).

Colwell, Richard (Ed.). (1991). Basic Concepts in Music Education, II. The University Press of Colorado. Niwot, Colorado.

Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi.

<http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=6327> (03/04/2006).

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı. <http://www.egtbil.gazi.edu.tr> (03/04/2006).

(08/12/2005).

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans ve Doktora Programları.
http://ebe.marmara.edu.tr/egitim_programlari.html (03/04/2006).

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Lisans Programı.
http://www.muzikegitimcileri.net/universite/ders_pro.html

Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı.
<http://sosyalbilimler.uludag.edu.tr/> (03/04/2006).

University of Oklahoma. <http://www.ou.edu/> (01/04/2006).

University of Texas at Austin. <http://www.utexas.edu/> (01/04/2006).

Yüksek Öğretim Kurulu, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği.
<http://www.yok.gov.tr/yasa/yonetme/lisansus.html> (26/12/2005).

Yüksek Öğretim Kurulu, Yayın ve Dökümantasyon Dairesi Tez Merkezi.
http://www.yok.gov.tr/tez/tez_tarama.htm (07/04/2006).